Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

দশম শ্রেণীৰ বাবে

ইতিহাস

পাঠ - ২

মহাত্মা গান্ধী আৰু ভাৰতৰ স্বাধীনতা সংগ্রাম

অংশ – ১

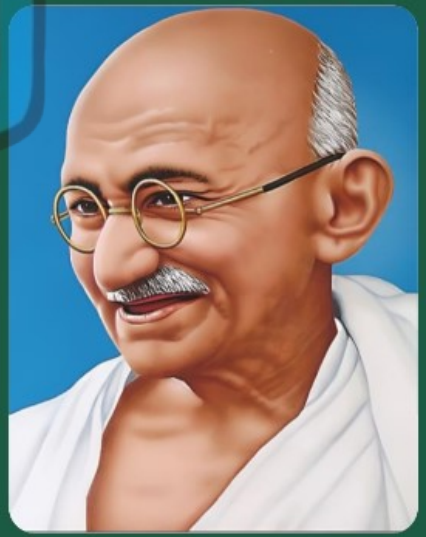
অনামিকা দাস

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

মহাত্মা গান্ধীৰ উত্থান

- প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধৰ পাছৰ ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনত গান্ধীৰ আগমনে এক মাইলৰ খুঁটি হিচাপে পৰিগণিত হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- মিত্র ৰাষ্ট্রসমূহে যুদ্ধৰ পিছত গণতন্ত্র আৰু জাতীয় আত্মনিয়ন্ত্রণৰ প্রতিশ্রুতি দিছিল।
- ৰাজনৈতিক লাভালাভৰ আশাত ভাৰতীয় জাতীয়তাবাদীসকলে যুদ্ধখনক সমর্থন কৰিছিল।
- যুদ্ধৰ পিছত ঔপনিৱেশিক ব্যৱস্থাৰ অন্ত পেলাবলৈ ব্রিটিছে অস্বীকাৰ কৰাৰ ফলত মোহভংগ হৈছিল।
- ৰাছিয়ান বিপ্লৱ (১৯১৭) স্বাধীনতাপ্রেমী ভাৰতীয়সকলক প্রভাৱিত কৰিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

গান্ধীয়ে ইতিমধ্যে নিজৰ নেতৃত্বৰে নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল —

- দক্ষিণ আফ্ৰিকা (গান্ধীয়ে ১৮৯৩ চনত দক্ষিণ আফ্ৰিকাত বৰ্ণবাদৰ বিৰুদ্ধে সংগ্ৰাম আৰম্ভ কৰিছিল)
- চম্পাৰাণ (উত্তৰ বিহাৰ)
- আহমেদাবাদ,
- ভাৰতত খেদা (গুজৰাট)।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- গান্ধীয়ে সত্যতা আৰু অহিংসাৰ মতাদৰ্শক পুনৰুজ্জীৱিত কৰিছিল।
- তেওঁ ইংৰাজক ভাৰত ত্যাগ কৰিবলৈ বাধ্য কৰাইছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

মহাত্মা গান্ধীৰ জীৱন

- ১৮৬৯ চনৰ ২ অক্টোবৰত গুজৰাটৰ পোৰবন্দৰত জন্ম।
- ১৮৮৮ চনত ইংলেণ্ডত আইন অধ্যয়ন কৰি ১৮৯১ চনত বেৰিষ্টাৰ হিচাপে ভাৰতলৈ উভতি আহে।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ১৮৯৩ চনত দক্ষিণ আফ্রিকাৰ নাটাললৈ ৰাওনা হয়।
- তেওঁ নাটালত নাটাল ইণ্ডিয়ান কংগ্রেছ নামৰ ৰাজনৈতিক সংগঠন গঠন কৰে।
- ইণ্ডিয়ান অপিনিয়ন নামৰ বাতৰি কাকতৰ জৰিয়তে ভাৰতীয় সকলৰ মাজত জনসচেনতা গঢ়াৰ প্রয়াস আৰম্ভ কৰে।
- অন্যায় অবিচাৰৰ বিৰুদ্ধে অহিংসা অস্ত্র হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধাচাৰণ কৰি তেওঁ ৯ মাহৰ কাৰাদণ্ড ভোগ কৰিব লগা হৈছিল।
- সত্যাগ্রহ শব্দটো প্রথমে দক্ষিণ আফ্রিকাত গান্ধীয়ে ব্যৱহাৰ কৰিছিল।
- সত্যাগ্রহৰ ভিত্তি হ'ল অহিংসা।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- গান্ধীয়ে বুজাই দিলে যে সত্যগ্রহ কেৱল নিষ্ক্রিয় প্রতিৰোধ নহয়।
- ইয়াৰ অর্থ আছিল বৃহৎ জনসাধাৰণৰ তীব্র ৰাজনৈতিক কার্যকলাপ।
- টলষ্টয় আৰু থৰোৰ আদর্শৰে গান্ধী প্রভাৱিত হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ১৯১৫ চনত গান্ধী ভাৰতলৈ উভতি আহে।
- চম্পাৰণ, খেদা, আহমেদাবাদৰ তিনিটা স্থানীয় বিবাদ সমাধান কৰিলে।
- প্ৰভাৱশালী ৰাজনৈতিক নেতা হিচাপে স্বীকৃতি লাভ কৰা।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

গান্ধীৰ ৰাজনৈতিক কার্য্য —

- চম্পাৰণঃ চম্পাৰণত তেওঁ ভূস্বামীসকলৰ বিপক্ষে কৃষকসকলক নেতৃত্ব দিছিল।
- খেদাঃ কৃষক সকলৰ খেতি নষ্ট হোৱাৰ পিছতো চৰকাৰে জাপি দিয়া অত্যধিক ভূমি ৰাজহৰ বিৰুদ্ধাচৰণ কৰিছিল।
- আহমেদাবাদঃ বঞ্চিত মিল শ্রমিকসকলৰ হৈ মিল মালিকৰ বিপক্ষে থিয় হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

১৯১৪ চনৰ বিশ্বযুদ্ধ —

- ভাৰতীয়সকলে আনুগত্য প্ৰদৰ্শন কৰি ইংলেণ্ডৰ সেৱা কৰিছিল।
- কংগ্ৰেছৰ নৈতিক সমৰ্থন উৎসাহ প্ৰদৰ্শন কৰিলে।
- মহাত্মা গান্ধীয়ে গুজৰাটৰ কৃষকসকলক ৰাজৰ বাবে সেনাবাহিনীত যোগদান কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰে।
- ১৯১৮ চনলৈকে গান্ধীয়ে ব্ৰিটিছ চৰকাৰক সমৰ্থন কৰিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- মহাযুদ্ধৰ পিছত ভাৰতীয় জাতীয়তাবাদী সকলৰ ৰাজনৈতিক লাভালাভৰ আশা পূৰণ নহ'ল।
- যুদ্ধৰ পিছৰ বছৰবোৰত উদ্যোগৰ লোকচান, শ্ৰমিকৰ নিবনুৱা সমস্যা, উচ্চ মূল্য, দৰিদ্ৰতা আদি ভয়াৱহ অৰ্থনৈতিক কষ্টৰ সৃষ্টি হৈছিল।
- কৃষক আৰু নগৰীয়া শিক্ষিত ভাৰতীয়সকলে গভীৰ দৰিদ্ৰতা আৰু উচ্চ কৰ আদায়ৰ সন্মুখীন হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ১৯১৯ চনৰ পৰিঘটনাই গান্ধীক মোহভংগ কৰি তুলিছিল, যাৰ ফলত তেওঁ ব্ৰিটিছৰ সৈতে অসহযোগী হৈ পৰিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

ৰাওলাট আইন, ১৯১৯

- ১৯১৭ চনত গৱর্ণৰ জেনেৰেল লর্ড ছেমছফোর্ডে বিপ্লৱী কার্যকলাপৰ প্রকৃতি আৰু পৰিসৰৰ তদন্তৰ বাবে ন্যায়াধীশ ছিডনী ৰাওলাটৰ অধ্যক্ষতাত এখন সমিতি গঠন কৰে।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- কমিটীৰ প্ৰতিবেদনৰ ফলত ১৯১৯ চনত ৰাওলাট আইন প্ৰণয়ন কৰা হয়।
- এই আইনখনে চৰকাৰক বিচাৰ আৰু দোষী সাব্যস্ত নোহোৱাকৈ কাৰাগাৰত বন্দী কৰাৰ অনুমতি দিছিল, যাৰ ফলত ভাৰতীয় লোকসকল স্তম্ভিত হৈ পৰিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

সত্যাগ্রহ বা অহিংস আন্দোলন, ১৯১৯

- ১৯১৯ চনত ৰাওলাট আইনখনৰ বিৰুদ্ধে গান্ধীজীয়ে প্রতিবাদ হিচাপে আৰম্ভ কৰে।
- ১৯১৯ চনৰ ৬ এপ্রিলত হৰতাল কার্যসূচীৰে আন্দোলনৰ আৰম্ভ হৈছিল।
- অপৰিসীম সম্ভাৱনা এই আন্দোলনে গান্ধীজীক সর্বভাৰতীয় নেতাৰ ৰূপত প্রতিষ্ঠা কৰিছিল।
- গান্ধীক গ্রেপ্তাৰ কৰা হৈছিল যদিও মুকলি কৰি দিয়া হৈছিল।
- চৰকাৰে আন্দোলন দমন কৰিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

জালিৱানৱালাবাগৰ হত্যাকাণ্ড, ১৩ এপ্ৰিল, ১৯১৯

- ৬ এপ্ৰিলত ব্যাপক হৰতালৰ এসপ্তাহৰ ভিতৰত সমগ্ৰ পঞ্জাৱত আন্দোলন বিয়পি পৰে।
- ১০ এপ্ৰিলত দুজন জনপ্ৰিয় নেতা ডঃ সত্যপাল আৰু ডক্টৰ কিটচলিউক গ্ৰেপ্তাৰ কৰি অমৃতসৰৰ পৰা বিতাড়িত কৰা হয়।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ১৩ এপ্ৰিলত অমৃতসৰৰ জালিয়ানৱালা বাগত এখন গণ সভাৰ অনুষ্ঠিত হয়।
- সৈন্যৰ কমাণ্ডাৰ জেনেৰেল ডায়েৰে এই বৈঠকত বাধাৰ বাবে কোনো পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা নাছিল।
- সভাস্থলীখন ওখ দেৱালেৰে আবৃত আছিল আৰু মাত্ৰ এটা সৰু প্ৰৱেশদ্বাৰ আছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- জেনেৰেল ডায়েৰৰ নির্দেশত ব্রিটিছ সৈন্যই সভাত সমবেত হোৱা নিৰস্ত্র আৰু প্রতিৰক্ষাহীন লোকসকলৰ ওপৰত গুলীচালনা কৰে।
- শ শ লোক নিহত হৈছিল আৰু বহু লোক আহত হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- পঞ্জাৱত সামৰিক আইন ঘোষণা কৰা হৈছিল।
- অ-গণতান্ত্রিক দমন নীতিয়ে জনসাধাৰণক হাৰাশাস্তি কৰিছিল।
- পঞ্জাৱৰ অশান্তিৰ তদন্তৰ বাবে চৰকাৰে লৰ্ড হাণ্টাৰৰ অধীনত এখন তদন্ত সমিতি গঠন কৰে।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ডায়েৰক সক্রিয় সেৱাৰ পৰা আঁতৰাই দিয়া হৈছিল যদিও অপৰাধৰ পৰা মুক্ত কৰা হৈছিল।
- দেশজুৰি অসন্তুষ্টিৰ প্রবল ঢৌৱে বিয়পি পৰিল।
- জালিয়ানৱালা বাগ হত্যাকাণ্ডৰ প্রতিবাদত ৰবীন্দ্রনাথ ঠাকুৰে নাইট উপাধি ত্যাগ কৰিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

খিলাফত আন্দোলন

- প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধত তুৰস্কৰ পৰাজয়ে খলিফাৰ প্ৰভাৱ হ্ৰাস কৰে।
- মুছলমানসকলে তুৰস্কৰ চুলতানক খলিফা বা তেওঁলোকৰ আধ্যাত্মিক মূৰব্বী হিচাপে গ্ৰহণ কৰিছিল।
- খলিফাই নিজৰ সাম্ৰাজ্যৰ পৱিত্ৰ স্থানৰ ওপৰত অধিকাৰ হেৰুওৱাৰ তেওঁলোক উত্তেজিত হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ভাৰতৰ মুছলমানসকলে তুৰস্কৰ চুলতানৰ দুৰ্ভাগ্য শংকিত হৈছিল আৰু তেওঁক পুনৰুদ্ধাৰ কৰিবলৈ এখন খিলাফৎ কমিটি গঠন কৰিছিল।
- গান্ধীয়ে খিলাফত আন্দোলনক সমর্থন কৰিছিল, ইয়াক মুছলমান আৰু হিন্দুসকলক একত্রিত কৰাৰ সুযোগ হিচাপে গণ্য কৰিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

মূল্যায়ন

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

১) মহাত্মা গান্ধী ক'ত জন্ম হৈছিল ?

২) ৰবীন্দ্রনাথ ঠাকুৰে নাইট উপাধি কিয় ত্যাগ কৰিছিল?